

Læreplan

Dagplejen Morsø kommune

Indhold

INDLEDNING	2
HVAD SIGER LOVGIVNINGEN	3
DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG	4
- BARNESYNET	5
- DANNELSE OG BØRNEPERSPEKTIV	5
- LEGEN	5
- LÆRING	5
- BØRNEFÆLLESSKABER	6
- PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ	6
- FORÆLDRESAMARBEJDE	6
- BØRN I UDSATTE POSITIONER	6
- SAMMENHÆNG I OVERGANGENE	7
DE 6 LÆREPLANSTEMAER	7
1. ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	8
2. SOCIAL UDVIKLING	9
3. KOMMUNIKATION OG SPROG	10
4. KROP, SANSER OG BEVÆGELSE	11
5. NATUR, UDELIV OG SCIENCE	12
6. KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB	13
MÅL FOR SAMMENHÆNG MELLEM LÆRINGSMILJØ OG BØRNS LÆRING	14
EVALUERINGSKULTUR OG DOKUMENTATION	14
DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ	14
INDDRAGELSE AF LOKALSAMFUNDET	15
ÅRSJUL FOR INSTITUTIONEN	15
FORÆLDREBESTYRELSE	15
PÆDAGOGISKE REDSKABER	15
- ICDP – INTERNATIONAL CHILD DEVELOPMENT PROGRAMME	15
- LP – PÆDAGOGISK ANALYSE AF LÆRINGSMILJØ	15
- KOMPETENCEHJULET	15
KOMMUNALE INDSATSOMRÅDER	15
- SPROG	15
AFSLUTNING	16

Indledning

Baggrunden for ny dagtilbudslov, som trådte i kraft d.1. juli 2018, er en politisk aftale: Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet, indgået i juni 2017. Aftalen handler om et kvalitetsløft på dagtilbudsområdet med et særligt fokus på tre hovedtemaer:

1. Øget fleksibilitet og frit valg for børnefamilier
2. Bedre læring og trivsel for alle børn og et sammenhængende børneliv
3. Høj kvalitet gennem faglighed og tydelig ledelse

De centrale temaer realiseres gennem dagtilbudsloven og en styrket pædagogisk læreplan. Lovændringen omfatter mange nye elementer, bl.a. et fælles pædagogisk grundlag, etablering af læringsmiljøer hele dagen,

etablering af evalueringskultur, sammenhænge i overgange, samarbejde med lokalsamfundet m.m. Derfor følger det også af de nye regler, at arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan først skal være fuldt implementeret d. 1. juli 2020.

Dette dokument er tænkt som en ramme for at sikre, at man kommer omkring de temaer, man er forpligtiget på som daginstitution. Dokumentet er tænkt som et fleksibelt dokument, som løbende tilpasses de ændringer og krav, der måtte komme, og dermed blive et meningsfuldt arbejdsredskab.

Hvad siger lovgivningen

Nedenfor er beskrevet lovgivning på forskellige niveauer. Det er et forsøg på at give et overblik over – eksempler på, hvordan begreber som børns trivsel, læring, udvikling og dannelse bevæger sig fra makroniveau til mikroniveau, og hvordan de forskellige niveauer griber ind i hinanden og hænger sammen.

Internationalt

[FN's Børnekonventionen af 1989](#)

Nationalt

[Dagtilbudsloven af 2018](#)

Kommunalt

[Mosaikken](#)

Lokalt

Link til institutionens hjemmeside,
værdigrundlag...

FN's Børnekonvention

Kilde: [Børnerådet](#)

Børnekonventionen blev vedtaget d. 20. november 1989 på FN's generalforsamling. 196 lande i verden har tiltrådt Børnekonventionen, og den er dermed den mest udbredte menneskerettighedstraktat. Børnekonventionen gælder for alle under 18 år i Danmark, uanset hvor i verden de kommer fra. Konventionen tager udgangspunkt i barnets bedste for at sikre deres grundlæggende rettigheder.

FN's Børnekonvention fastslår, at børn altid skal inddrages og høres i overensstemmelse med deres alder og modenhed, når der træffes beslutninger, der har betydning for dem. Det er Børnerådets opgave at overvåge og vurdere, om denne og andre bestemmelser i konventionen overholdes i Danmark.

Dagtilbudsloven

Kilde: [Børne- og Socialministeriet](#)

Dagtilbudsloven sætter de overordnede rammer for dagtilbudsområdet.

I dagtilbudsloven finder du dagtilbudsområdets formål, regler for optagelse, tilskud og forældrebetaling i dagtilbud – og meget mere.

Mosaikken er en håndbog til alle medarbejdere i Morsø kommune, der arbejder med børn og unge. Håndbogen er opbygget med en række dokumenter – en mosaik, som alle tager udgangspunkt i Morsø kommunes børne- og ungesyn. Håndbogen er således samtidigt en beskrivelse af Morsø Kommunes sammenhængende børnepolitik.

Den kommunale dagpleje Morsø kommune

Alle dagtilbud skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan, som skal udgøre rammen for alle børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Ligeledes skal institutionens værdigrundlag tage afsæt i lovgivningens krav og retningslinjer.

Et af Børnekonventionens grundlæggende principper er at ”alle børn har ret til at lære og udvikle sig sammen med jævnaldrende i nærmiljøet uanset deres kognitive, sociale og emotionelle forudsætninger”. Dette afspejles i Formålsbestemmelsen § 7 i Dagtilbudsloven, der beskriver formålet for dagtilbuddene, og hvad der generelt skal være kendetegnende for dagtilbuddenes arbejde. Det vil sige at formålsbestemmelsen skal være retningsgivende for alt arbejde, der foregår i dagtilbuddene.

Mål og visioner beskrevet i Mosaikken er bærende værdier og dannelsesidealer i daginstitutionernes arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan, ligesom der er en sammenhæng til centrale elementer i formålsbestemmelsen for dagtilbuddene.

Udmøntning af Mosaikkens mål, visioner, børne- og unge synet samt det teoretiske grundlag, understøtter fælles sprog og retning men også den forståelse og tilgang, der er beskrevet i det fælles pædagogiske grundlag med de 9 tematikker samt den enkelte institutions værdigrundlag og pædagogiske læreplan. (dagtilbudsloven § 8, stk. 2)

Det fælles pædagogiske grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt idet pædagogiske grundlag og skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. (§8, stk. 2)

For hver af de 9 tematikker i det pædagogiske grundlag beskrives 1-2 *retningsanvisende praksiseksempler*, hvordan det kommer til udtryk i pædagogisk praksis/dagplejerens praksis.

- Barnesynet

Det at være barn har værdi i sig selv (§8, stk. 2)

- *I dagplejen praktiseres "langsommelighedens pædagogik" og det er en værdi i sig selv, at have tid til nærvær, tålmodighed, indlevelse og rummelighed således, at hverdagen kan tilpasses børnenes ideer og behov.*
- *Ex.: Lasse har kun spist lidt til morgenmad. Kl. 9.00 virker han sulten. Jeg laver lidt havregrød til ham, som han får samtidigt med, at de andre børn får frugt. Men da de andre børn ser at Lasse får havregrød, vil de også gerne smage. Derfor laver jeg lidt mere grød, så vi alle kan få. Alle går mætte og glade fra bordet.*

- Dannelse og børneperspektiv

Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Barnet skal inviteres til at være aktiv deltagende og være medskabere af sin læreproces. (§8, stk. 2)

- *Når vi spiser, gør jeg meget ud af, at børnene selv vælger maden på deres tallerken. Jeg udfordrer også nogle gange ved, at vi alle sammen skal prøve at smage på noget helt nyt, f.eks. mango, rejer eller kogte blomkål.*
- *Når vi skal ud at lege, tager jeg ofte børnenes flyverdragter ind i køkkenet, så der er plads til, at vi kan øve os på, selv at tage tøj på. Hvis min børnegruppe er meget forskellig i alder, opfordrer jeg de ældste børn til at hjælpe de lidt yngre.*

- Legen

Legen har en værdi i sig selv og er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen skal nogle gange støttes, guides og rammesættes for at alle børn kan være med, og legen udvikler sig positivt. (§8, stk. 2)

- *I dagplejen har vi haft stor fokus på legeformer. I legestuen byttes vi til at fremlægge billeder/video af en legesituation hjemme hos mig. Der er udarbejdet en interview-guide, og vi byttes til at være "fokus person" og "reflekterende team" Man går altid hjem med ny inspiration i forhold til, hvordan man kan understøtte og udvikle legen derhjemme.*
- *Når jeg ser min video, hvor legen er i fokus, får jeg tit øje på børnenes forskellige deltagelsesmuligheder. Det giver mig ny inspiration til netop at understøtte det barn, som af den ene eller den anden grund, ikke er med i legefællesskabet.*

- Læring

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte og spontant opståede aktiviteter, i rutinesituationer m.m. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse. (§8, stk. 2)

- **Børnefællesskaber**

Leg, læring og dannelse sker i børnefællesskaber - alle børn skal opleve at være en del af et fællesskab, og blive lyttet til og respekteret. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet. (§8, stk. 2)

- **Pædagogisk læringsmiljø**

Der skal hele dagen være et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Læringsmiljøet tilrettelægges, så det tager hensyn til såvel det enkelte barn som børnegruppens sammensætning, forudsætninger, interesser og behov. (§8, stk. 3)

- **Forældresamarbejde**

Det skal fremgå, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældre om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, både arrangementer der har til formål at styrke det sociale sammenhold og relationer blandt børn og forældre samt fora hvor børns læring bliver sat på dagsordenen. (§8, stk. 6)

-Vi holder forældre Kaffe, Dagplejens dag, Centimeter Maraton samt 2 motorikdage i hallen, hvor vi inviterer forældre og bedsteforældre til at deltage. Her møder børn og voksne hinanden på kryds og tværs – ofte ud fra at være aktive sammen om en aktivitet.

-Vi bruger vores iPad til at tage billeder af børnene i forskellige situationer og lægger dem i "barnets album" på Børne-intra. Det giver et godt udgangspunkt for dialog med forældrene om barnets udvikling og læring.

- **Børn i udsatte positioner**

Alle børn skal udfordres og opleve mestring i forbindelse med blandt andet børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter. Alle børn skal mødes med positive forventninger og opleve at være en betydningsfuld del af fællesskabet. (§8, stk. 5)

- Sammenhæng i overgangene

At skabe sammenhæng handler bl.a. om at understøtte børns personlige og sociale kompetencer, få positive erfaringer med at indgå i børnefællesskaber, pirre til nysgerrighed, give lyst til at lære og få mod på nye oplevelser – men også at gøre overgangen tryk og genkendelig. (§8, stk. 6)

Inden barnet starter i dagpleje, inviteres forældrene til at besøge dagplejeren. Hvis forældrene siger ja tak til pladsen, aftales et kontaktmøde, hvor formålet er, at dagplejeren får kendskab til barnet og familiens værdier. Samtidigt aftales barnets opstart og indkøring.

Overgang dagpleje – børnehave:

Formålet er, at børnene skal se og opleve børnehaven, personale mv. således at opstarten bliver så glidende som muligt for barnet:

- *Dagplejerne besøger børnehaverne jævnligt. Vi leger på legepladsen, møder børn og personale. Måske siger vi "hej" til et barn, som netop har taget afsked med dagplejen.*
- *Børnehaven kommer på besøg i Dagplejens hus. Vi møder børn og personale, som vi møder igen, når vi starter i børnehave. At være sammen med større børn i kendte omgivelser, giver mig inspiration til nye lege og oplevelser.*

De 6 læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljø og børns læring.

Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse indenfor og på tværs af de 6 læreplanstemaer.

(§8, stk. 2 og 4)

Til at vise hvordan målene er tænkt ind læringsmiljøet og hvordan læreplanstemaerne understøtter hinanden på tværs, fordeles de 6 læreplanstemaer på to eksempler hvor læringsmiljøet er rutinesituationer, to eksempler hvor læringsmiljøet er børneinitierede lege og to eksempler hvor læringsmiljøet er vokseninitierede aktiviteter. Hertil anvendes "læreplansblomsten".

Til at vise mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring anvendes data fra kompetencehjulet.

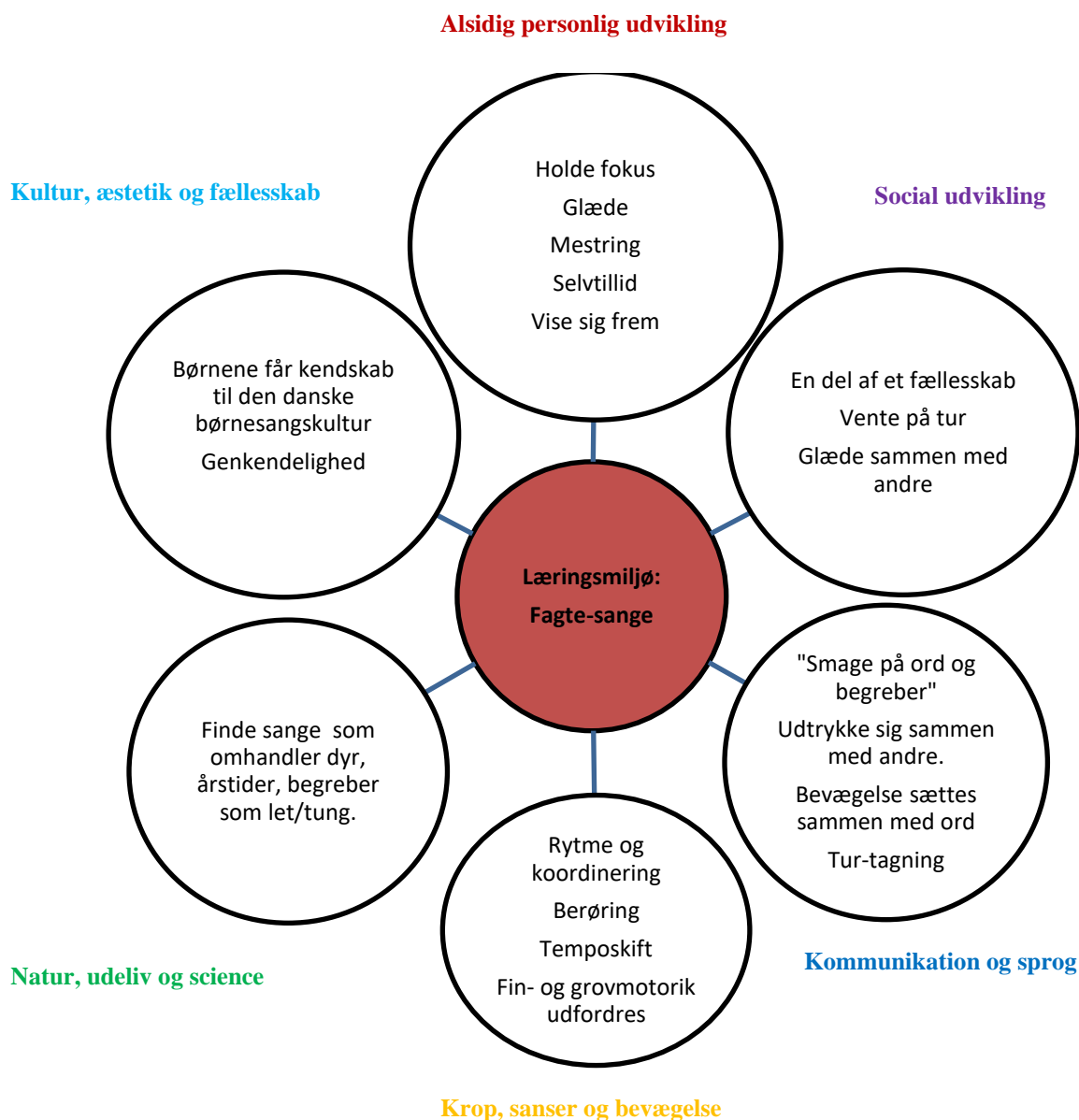
Indtil kompetencehjulet er implementeret i dagplejen, beskrives, hvilke og hvordan de får brugbare data til at dokumentere børnenes udbytte af det læringsmiljø, de tilbydes i dagplejen.

1. Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette sker på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *alsidig personlig udvikling* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Som dagplejer er det vigtigt, at:

- Jeg overvejer, hvordan jeg inddrager børnene i sangvalgene, samt forbereder mig, så jeg har de ting jeg skal bruge så børnene kan holde fokus.
- Udvalger sange, som passer til aldersgruppen
- Sørger for at alle bliver inddraget på en positiv måde – måske skiftes til at komme i fokus
- Skaber den gode stemning omkring aktiviteten ved at "lege med"/være rollemodel.

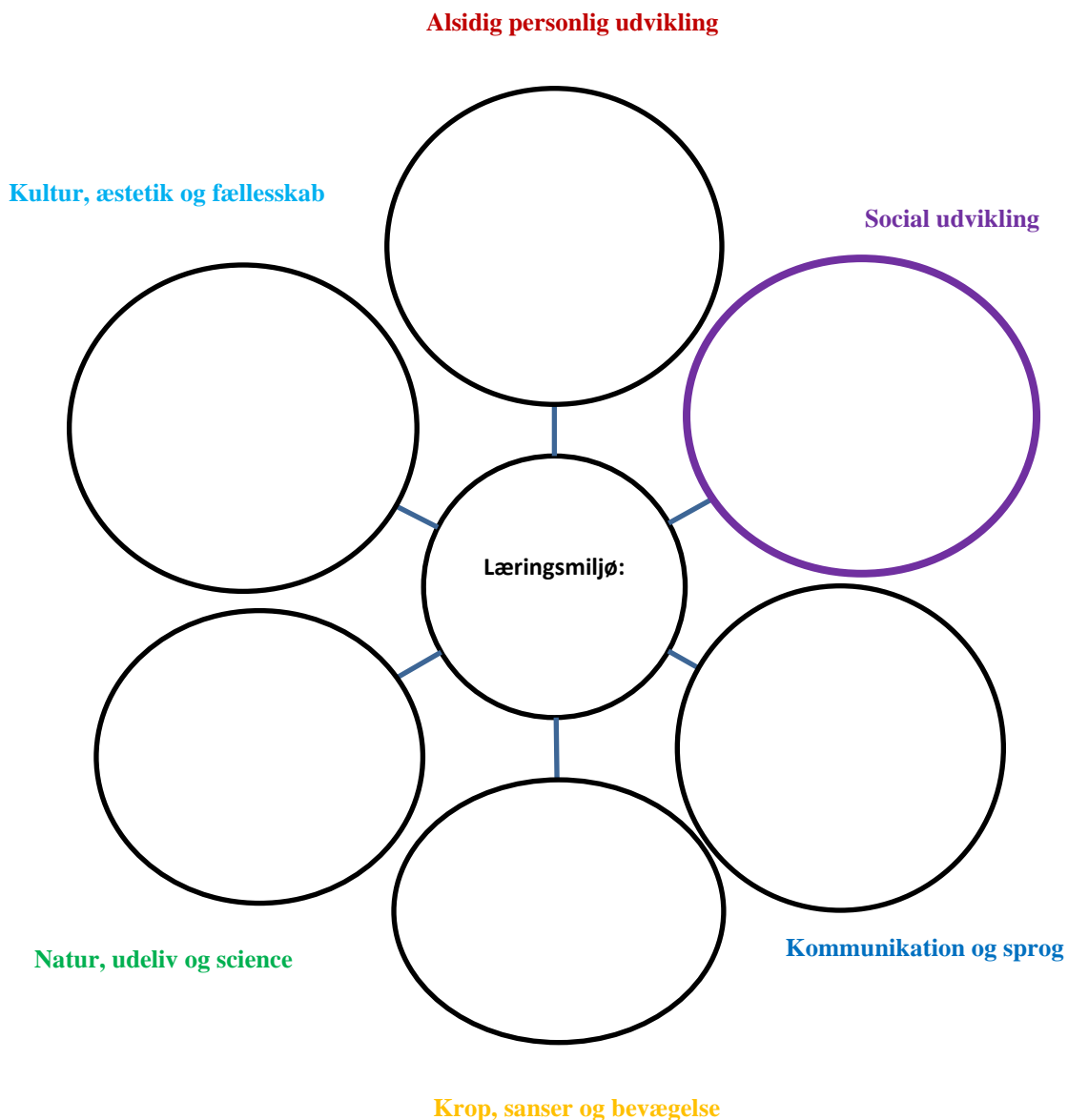

Social udvikling

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet social *udvikling* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

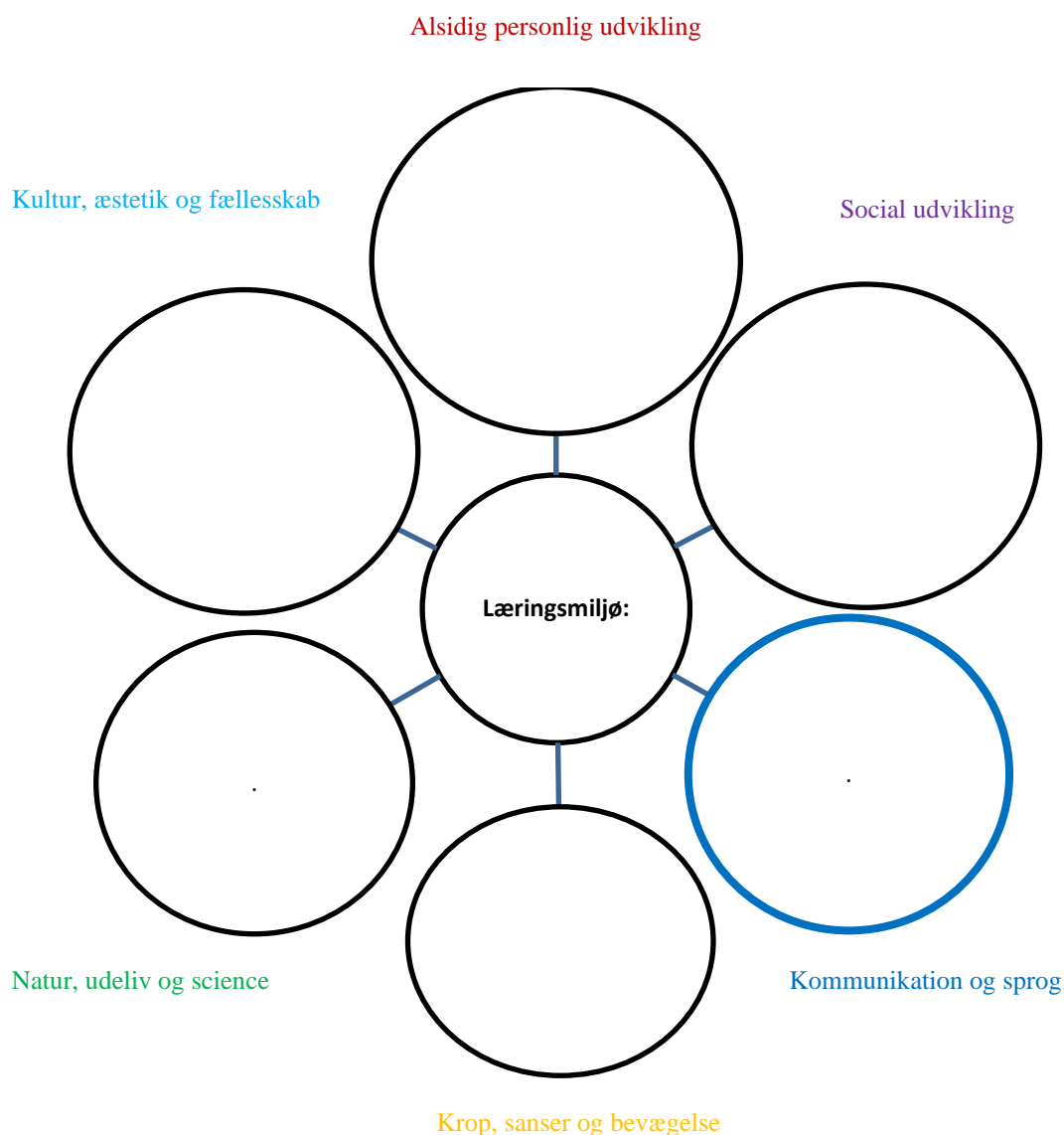
Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

3. Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *kommunikation og sprog* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

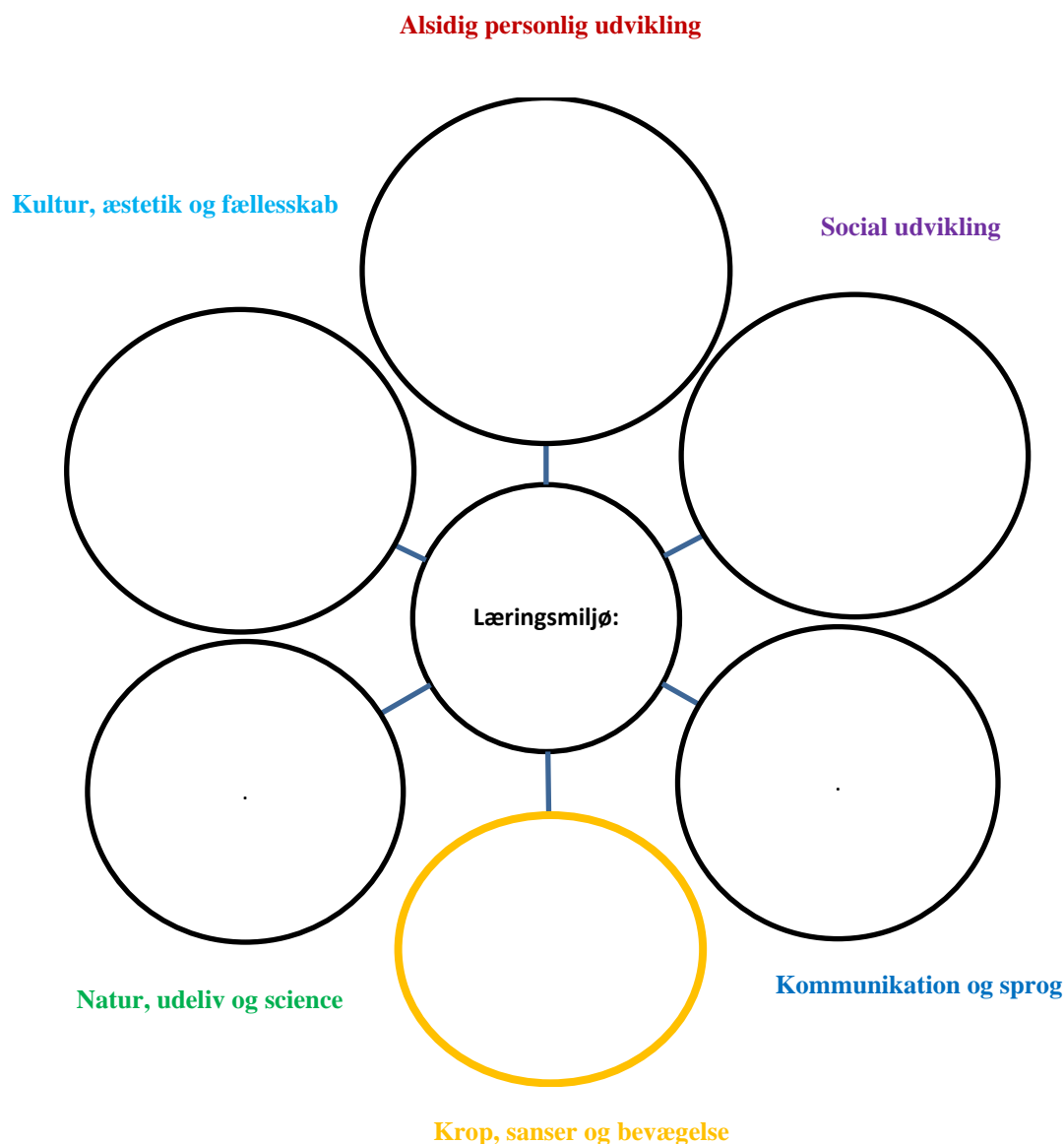
Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

4. Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet krop, *sanser og bevægelse* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

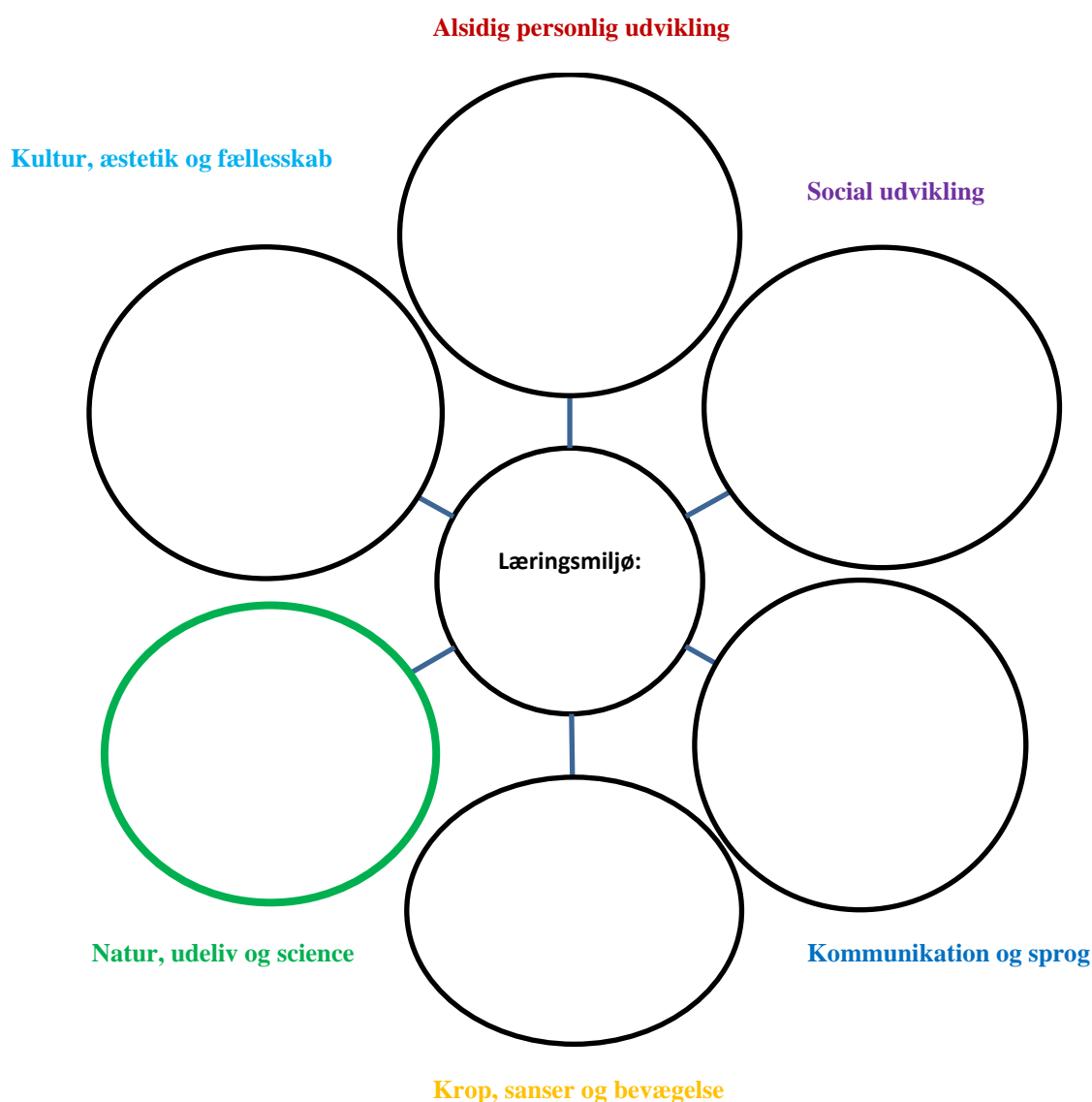
Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

5. Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *natur, udeliv og science* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

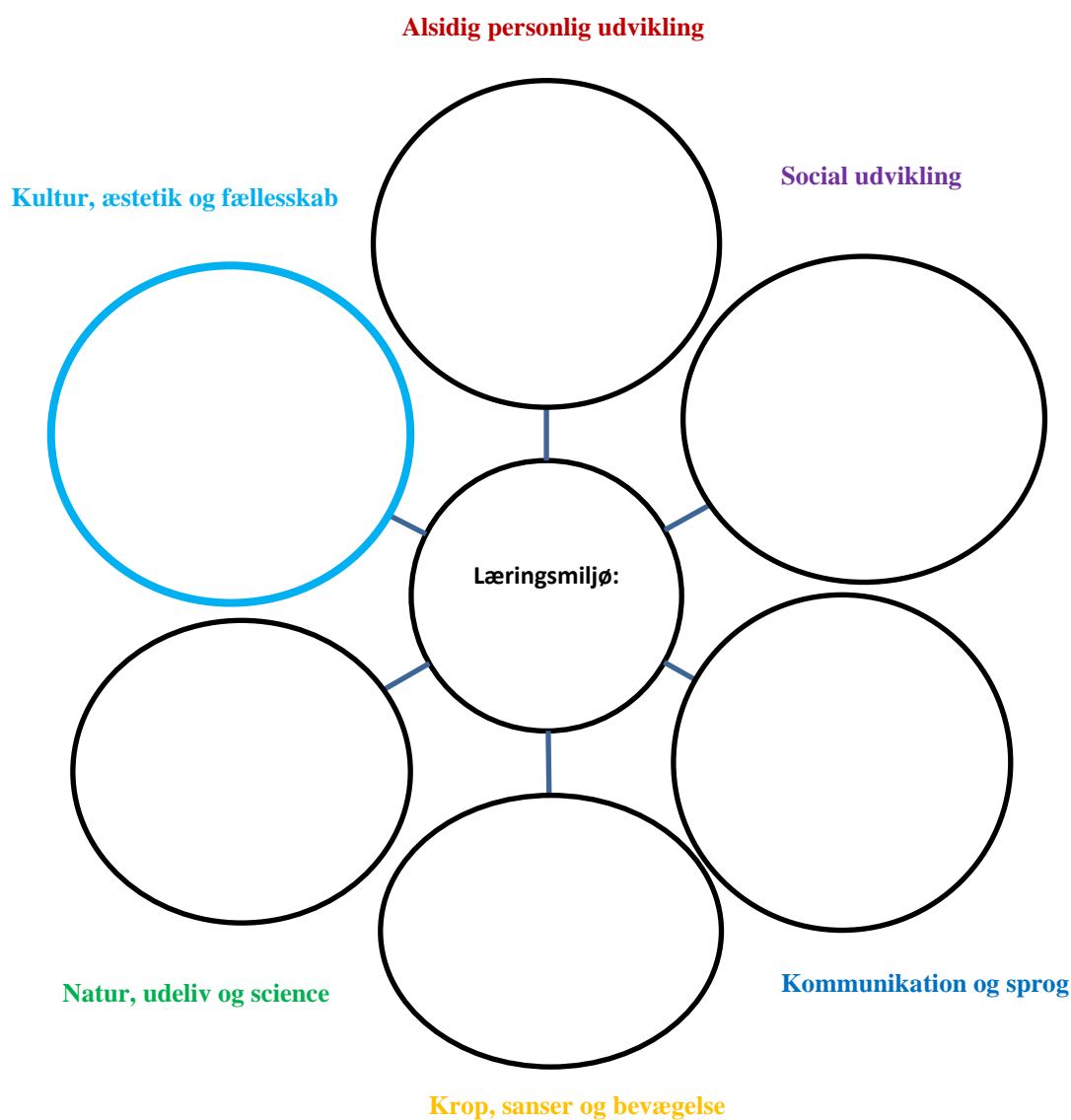
Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

6. Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Her skrives et eksempel på, hvordan institutionen arbejder med temaet *kultur, æstetik og fællesskab* i sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer.

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Mål for sammenhæng mellem læringsmiljø og børns læring

Til observation af børnenes udbytte af vores pædagogiske læringsmiljøer tager vi udgangspunkt i kompetencehjulets udviklingsbeskrivelse som fælles referenceramme for vores observationer i daglig praksis. Der arbejdes med udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone og observeres om og hvordan læringsmiljøet understøtter, at børnene får mulighed for at udvikle og lære det som forskning og teori beskriver for en given alder.

Vores mål er at det pædagogiske læringsmiljø udvikles og i høj grad indbyder børn til læring hele dagen i alle de fora, dagen byder på.

Indtil kompetencehjulet er implementeret i dagplejen, beskrives hvilke og hvordan de får brugbare data til at dokumentere børnenes udbytte af det læringsmiljø, de tilbydes i dagplejen.

Her indsættes grafen for institutionens samlede profil for 2019

Dagplejen

Evalueringskultur og dokumentation

I dagtilbuddene skal der etableres en evalueringskultur. Hermed forstås at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Beskriv hvilke metoder I benytter jer af.

Beskriv hvordan disse anvendes systematisk.

Beskriv hvordan de har været med til at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

(§9, stk. 2 og 3)

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal indtænkes i arbejdet med den pædagogiske læreplan og med etablering af de pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Giv 1-2 retningsanvisende eksempler på, hvordan I har inddraget barnets stemme og hvordan det har medvirket til at justere i det enten det fysiske, psykiske og/eller æstetiske børnemiljø.

Hvilke tiltag har det givet anledning til? (§8, stk. 7)

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrages lokalmiljøet i arbejdet med etablering af det pædagogiske læringsmiljø for børn.
Eksempler på aftaler og tiltag. (§8, stk. 6)

Årshjul for institutionen

Her kan indsættes institutionens årshjul for at give et overblik over de opgaver og grundlæggende aktiviteter der arbejdes med fra år til år.

Forældrebestyrelse

Forældrebestyrelsen skal inddrages i udarbejdelsen af, evalueringen af og opfølgningen på det pædagogiske arbejde. Forældrebestyrelsen skal ligeledes inddrages i arbejdet med at skabe gode og sammenhængende overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til tidlig SFO/skole. (§15, stk. 1 og 2)
Beskriv status og erfaringer.

Pædagogiske redskaber

For at understøtte og kvalificere det pædagogiske arbejde arbejdes der med følgende redskaber i daginstitutioner: ICDP, LP og kompetencehjulet.
Beskriv status og erfaringer og evt. kommende tiltag.

- ICDP - International Child Development Programme

- LP - Pædagogisk analyse af Læringsmiljø

- Kompetencehjulet

Kommunale indsatsområder

- Sprog

Som en del af det kommunale indsatsområde *Børns sprogudvikling og sprogtilegnelse* har der været iværksat forskellige tiltag fx dialogisk læsning, sprogvurderinger af alle børn, fart på sproget, sprogprojekter m.m.

Beskriv status /erfaringer og evt. kommende tiltag.

Afslutning

Unikke børn i unikke daginstitutioner. Børn er forskellige i alder, i køn, i udseende, i vaner, i drømme, i interesser, i behov, i kultur – men ens i ønsket om at have et godt og trygt liv i såvel dagpleje, vuggestue og børnehave, hvor de kan lege, lære, udvikle sig og dannes.

Formålet med dette dokument er både at sikre at man kommer omkring de temaer, man som daginstitution er forpligtiget på, men også at give billede af det betydningsfulde arbejde, der udføres i Morsø kommunes dagtilbud. Endeligt at dokumentet kan give inspiration, viden og indsigt til relevante interessenter til det fortsatte arbejde med styrke og udvikle kvaliteten i dagtilbuddene.